

FALCO

E EKLO - KAPRIJKE - EVERGEM

Foto: Gaea Rysselaere

Opening Fladderpad in het St-jansbos

Vorig jaar opende er al een 'Spechtenpad' in het Ganzenveld (Aalter) en een 'Beestige Bomenpad' in het Zonnebos (St-Laureins). En nu was het onze beurt eind maart. We openden het 'Fladderpad' in het St-Jansbos in de St-Jansdreef (Eeklo). Het pad is ingericht om op speelse wijze de kinderen te laten kennis maken met vleermuizen. Het St-Jansbos is immers een vleermuizenreservaat.

Daarvoor werden op verschillende plaatsen bordjes gezet met uitleg over de levenswijze van vleermuizen met taalgebruik op kinderniveau.

We mochten, ondanks het slechte weer, toch een dertigtal mensen verwelkomen, waaronder schepen Filip Smet. Voor de buurtbewoners is dit bos een heerlijke plek om een korte wandeling te maken.

Na de deskundige uitleg van gids Filip Van den Bossche over de geschiedenis en het beheer van dit bos konden de deelnemers mee op stap in het bos. Bezoekers konden genieten van een koffie en gebak vooraleer het tweede deel van het bos verkend werd.

Bestuurswijzigingen

Wie aandachtig kijkt naar de lijst van onze bestuursleden, zal merken dat er af en toe wijzigingen zijn. Deze winter namen Sarah Bracke en Luc De Langhe afscheid van ons bestuur wegens een druk leven. Daar hebben we alle begrip voor. Bedankt Sarah en Luc voor jullie hulp de voorbije jaren!

En we verwelkomen Geert Dieleman die, nu hij in pensioen is, ons bestuur aanvult en zijn hulp en steun aanbiedt. Wie interesse heeft om te helpen, hetzij als vrijwilliger, hetzij als bestuurslid kan gerust met iemand van het bestuur contact opnemen, alle hulp is welkom!

Christine De Bie

Wie het bos wil bezoeken kan dat via het smalle paadje naast de elektriciteitscabine. Zo kom je bij de start van het pad aan de eerste bunker. We maakten hier een pad vrij in afwachting van het fietspad richting Balgerhoeke. Er is eveneens een toegang naast huisnummer 19 (einde straat) maar dan mis je een deel van de wandeling.

Vleermuizen zijn zoogdieren die tot de verbeelding spreken. Dat geldt trouwens voor de meeste dieren die nachtactief zijn, zoals bvb ook uilen.

Vleermuizen behoren tot de groep 'handvleugeligen'. Hun vleugels lijken een beetje op handen en dat is niet verwonderlijk. Tussen hun lange vingers is een vlies gespannen dat alle vingers verbindt met elkaar en met het lichaam. In winterslaap kunnen ze die vleugels perfect dicht bij het lichaam opvouwen wanneer ze onderste boven in rust zijn.

Die vleugels zijn zeer wendbaar. Kijk maar eens in de duisternis hoe snel ze draaien en keren om hun prooi te vangen. En ja, inderdaad, met die vleugels kunnen ze een naderend insect een 'mep' geven zodat de prooi dan naar de muil gebracht wordt om op te eten. Watervleermuizen doen het ook met hun poten, daarvoor scherpen ze over het wateroppervlak en krijgen zo de muggen te pakken. Dus bestaan er meerdere methodes om hun voedsel te pakken en dat is logisch. Zo kunnen ze met hun echolocatie blijven signalen uitzenden en ontvangen terwijl ze op jacht gaan. En rechtstreek een prooi vangen met de muil gebeurt ook. Zoiets kan een vleermuis doen die aan 'postjagen' doet zoals de grootvleermuis. Deze stille stunter jaagt zoals de grauwe vliegenvanger: vanop een vaste plaats rondjes vliegen en ondertussen een prooi meeritsen.

Echolocatie is inderdaad een speciale techniek die vleermuizen in staat stelt om in duisternis op jacht te gaan naar insecten (of spinnen), want dat is hun voedsel. Naast een hulpmiddel voor de jacht dient die echolocatie ook om zich te oriënteren in hun leefgebied, ze zien immers zoals wij, wat te weinig is om zich snel en veilig te verplaatsen in de duisternis. Toch heeft onderzoek uitgewezen dat ze soms vliegen zonder die echolocatie te gebruiken, vooral op vast gekende routes.

Als je van het kleine grut leeft dan heb je in de winter niet veel te bikken. Daarom doen vleermuizen een winterslaap.

En daarom zijn onze bunkers in het St-Jansbos zo belangrijk. Een lage temperatuur, vochtigheid, rust en duisternis zijn de behoeftes om de winter te overleven. Soms verplaatsen ze zich toch eens. Dat merken we omdat we in de winter twee keer de beestjes tellen en we vaststellen dat ze niet altijd op dezelfde plaats hangen of zich zelfs verplaatsen naar een ander verblijf. Hoe kouder en natter, hoe meer overwinteraars. Sommige soorten slapen liever in boomholtes, andere zoeken een fris plekje in koele ruimtes.

Tijdens de laatste winter werden door JNM 17 overwinteraars geteld in de bunkers. Vier soorten vonden hier onderdak: watervleermuis, grootvleermuis, franjestaart en baardvleermuis. In de zomer kunnen we nog laatvlieger en dwergvleermuis toevoegen aan ons lijstje. Maar de laatste 2 soorten overwinteren niet in de bunkers maar mogelijks op nabijgelegen zolders.

Behalve vleermuizen hebben we ook nog andere hotelgasten in de bunkers. Vele alpenwatersalamanders overwinteren hier net als het roesje (nachtvlinder) en de dagpauwoog. Amfibieën treffen we trouwens bijna het ganse jaar aan in deze gebouwen.

Ook grootvleermuizen durven wel eens op verkenning te gaan in de zomer en een prooi op te peuzelen in de bunkers. Dat heb ik ooit met eigen ogen gezien in een kelder in het Leen.

Het belang van het St-Jansbos als vleermuizenreservaat en schuilplaats voor dieren is dus niet te onderschatten.

Christine De Bie

Geschiedenis van het St-Jansbos

De geschiedenis van deze locatie gaat ver terug in de tijd.

De benaming van het St-Jansbos is nauw verbonden met het St-Jansgoed. Deze hoeve werd opgericht omstreeks 1250 door de broeders van het St-Janshospitaal uit Brugge.

Ze hadden er 48 bunder woeste grond aangekocht in de onmiddellijke omgeving van de huidige St-Jansdreef. Deze dreef was toen een dam. Ze hadden deze aangelegd om de turfexploitatie in de moer mogelijk te maken. De noordelijke kant van hun eigendom in de St-Jansdreef grensde aan de Noordmoerstraat die het moergebied van Sint-Laureins omsloot. Het was een verhoogde weg doorheen het laaggelegen heide gebied van de Eeklose watergang. In de grond stak turf die de broeders wouden ontginnen als brandstof voor het St-Janshospitaal in Brugge. De turfgronden lagen hoofdzakelijk op het einde van de Sint-Jansdreef. De turf zat vrij ondiep waardoor

exploitatie ervan mogelijk was.

In de archieven van Eeklo zijn oude rekeningen te vinden van delf- en vervoerskosten van turf vanuit ten Moere zoals de Sint-Janshoeve toen genoemd werd. Na vijftig jaar hadden de broeders al 307 gemet of ongeveer 138 ha in eigendom. Bijna de helft van hun woeste gronden waren toen al ontgonnen. Uit de inventaris van de veestapel van de hoeve uit de jaren 1300, 1310 en 1315 kunnen we afleiden dat de broeders goed boerden. Ze hadden maar liefst 238 schapen en 62 runderen in hun bezit. Tien merries en een hengst werden ingespannen om een hun gronden te bewerken. Daarvan was 48 gemet bezaaid met rogge en 95 gemet met tarwe. De resterende 164 gemet bestond uit heide, deels weide waarop het vee graasde. De hoeve deed dus dienst als uitbatingencentrum van de omliggende woeste gronden. Na 1328 werd de hoeve en de omliggende ontgonnen gronden verpacht aan een landbouwer. De turfuitbating

Een mooie zondagochtend in het kattenbos in Urssel

Een mens moet een beetje geluk hebben, en dat hadden we, op onze uitstap naar het Kattenbos. Een heerlijke zon en 32 deelnemers zorgden voor de nodige ambiance.

Dit paretje is gekend om zijn unieke voorjaarsflora, eigen aan een vochtig bos. Soorten als bosanemoon, slanke sleutelbloem, muskuskruid, gele dovenetel (niet de gevlekte gele van onze tuinen), pinksterbloem, zenegroen en dotterbloem bloeien hier in het voorjaar. Chris legde uit dat de verruiging door bramen niet goed is. Dat komt omdat de populieren zorgen voor verrijking van de bodem met hun bladafval. De populieren kappen kan ook problemen geven omdat er dan meer licht op de bodem valt waardoor er ook verruiging is. Het is dus een bezorgdheid om op een goede manier de flora te behouden.

Een opgeschrikte ree deed ons ook schrikken wanneer ze plots uit het struikgewas opsprong. Reeën zijn geen zeldzame zoogdieren meer maar zijn algemeen verspreid in het Meetjesland. Ook hier zoekt de natuur naar een evenwicht door natuurlijke selectie. De keelhorzel probeert een ree te infecteren door eierleg in de neusholtes. Vervolgens verzwakt het dier en kan er aan sterven.

en de houtexploitatie zetten de broeders wel verder. Ze brachten nog een aanzienlijk bedrag op maar de grond in en rond de Sint-Jansdreef was veel te zandig en raakte daardoor uitgeput voor akkerbouw. Grote opbrengsten waren niet meer te verwachten. Dat was waarschijnlijk de reden waarom de broeders de koeien en paarden met bijhorende karren verkochten en de hoeve vercijsden (=verhuurden).

De turfwinning eindigde vermoedelijk rond 1343. Door het aanplanten van bomen op de uitgeturfde gronden stegen de inkomsten van de broeders opnieuw aanzienlijk. Dat mag blijken uit oude rekeningen uit de archieven van Eeklo. In 1366 staan er ontvangsten ingeschreven van 24 p.8 sch. Van ouden esschen ende oudere abelen trof men op de hoeven en landerijen vooral elzen en knotwilgen aan. De naaldbossen van lork en den waren toen nog volledig onbekend voor de plaatselijke bevolking. Net als Amerikaanse eik werden ze vermoedelijk pas aangeplant eind 1800 -begin 1900.

Filip Van den Bossche.

Bronnen:

ERIK DE SMET, LUC STOCKMAN, PETER STABEL, J AN VAN MOERKERKE en ANN DECOURT; Oorsprong en ontwikkeling tot 1400, in 750 jaar Eeklo, p.10. en p.11.

Dicht bij de boerderij hoorden en zagen we de zwarte roodstaart. Dit vogeltje verblijft graag in gebouwen, schoorstenen, lege ruimtes enz.. Net buiten het bos hoorden we zijn soortgenoot, de gekraagde roodstaart. Dit prachtig vogeltje verblijft graag in bossen en parken, en ook in knotwilgen zoals hier het geval was. Beide soorten overwinteren in het zonnige zuiden. Gerrit liet een enkele keer het geluid van de roodstaarten horen zodat onervaren deelnemers het geluid leren herkennen, waarvoor een gsm toch kan gebruikt worden...

De grote bonte specht, groen specht, boomkruiper en de algemene soorten van onze tuin zoals koolmees, pimpelmees, winterkoning, merel en roodborst kregen we te horen: de lente is het moment om vogelzang te leren kennen voordat vogels beginnen te nestelen en broeden. Vanaf dan houden ze zich stil om hun kroost veilig te stellen.

Verder maakten we een landelijke wandeling langs de weg. Hier stond op een bepaalde plaats heel wat vogelmelk, een prachtig wit voorjaarsbloeierte!

De kievit dwarrelde over het landbouwland. Ook deze soort krijgt het moeilijk door de intensieve bewerking van landbouwgrond. Hij krijgt amper de kans om kroost groot te brengen door het intensieve maaien van weiland waardoor zijn nest beschadigd raakt.

Chris Bruggeman en Gerrit Schuermans waren onze gidsen in dit mooie stukje Meetjesland. Dank zij hun deskundige uitleg kijken we terug op een geslaagde wandeling!

Programma

Vrijdag 9 juni:

Workshop en film 'Onze Natuur' in de Huysmanhoeve (Eeklo)

De Film is een ambitieuze natuurdocumentaire over de natuur in onze achtertuin. Prachtige verhalen over bekende en onbekende dieren die verwondering opwekken en de liefde en het respect voor onze natuur vergroten. Dit is het verhaal van de overwinnaars, de opportunisten, de uitvreeters, de vechters, de slimmeriken, de bazen. Maar ook dat van de verliezers, de soorten die we over een paar jaar misschien niet meer tegenkomen... Survival of the fittest, in zijn meest wrede en fascinerende vorm, in een land waar op het eerste zicht geen ruimte lijkt te zijn voor die wilde natuur.

Vóór de filmvoorstelling kom je meer te weten over uilen en leer je braakballen pluizen. Wil je ook culinair genieten van je avond? Bestel vooraf je tapasplank met lekkers uit de streek.

Trefpunt: 19u (workshop); 19u45 (film), Huysmanhoeve, Bus 1, Eeklo

Deelname: € 7, inclusief streekdrankje (een deel van de opbrengst gaat naar Natuurpunt)

Inschrijven: aantal deelnemers beperkt, reserveer via www.plattelandscentrum.be/agenda of 09 327 04 47

Plattelandscentrum Meetjesland i.s.m.
Natuurpunt Eeklo-Kaprijke-Evergem en
Natuurpunt & Partners Meetjesland

Zaterdag 22 juli:

Beheerwerken in het St-Jansbos in Eeklo

We onderhouden het Fladderpad en verwijderen Amerikaanse vogelkers en Amerikaanse eik. Zwerfvuil wordt geruimd. Controleren of alles speeltuigen nog in orde zijn.

Afspraak: om 9u aan de ingang naast nr 19 in de St-Jansdreef in Eeklo. Einde tegen 12u.

Inschrijven is niet verplicht maar het is handig om te weten hoeveel mensen komen helpen. christinedebie@skynet.be of 09 377 68 73

Meebrengen: werkhandschoenen

Zaterdag 26 augustus:

Beheerwerken in het Waaibos in Eeklo

We pakken weer eens de Amerikaanse vogelkers aan en de Japanse duizendknoop. Indien voldoende tijd ruimen we takken en bramen van tussen de jonge aanplant en zetten takkenrillen op. Zwerfvuil wordt geruimd.

Afspraak om 9u aan de bank in het St-Vincentiusstraatje, rechttoever de ingang van het Waterproductiecentrum (Waaistraat). Einde tegen 12u.

Inschrijven is niet verplicht maar het is handig om te weten hoeveel mensen komen helpen.

g.schuermans@telenet.be of
Meebrengen: werkhandschoenen

Zondag 17 september:

Op bezoek bij een vogelringer

September is de periode van de vogeltrek. We zien een vogelringer aan het werk en krijgen uitleg over het herkennen van vogels en het nut van vogels ringen.

De plaats van het ringen maken we enkel bekend aan de ingeschreven personen.

Afspraak na inschrijving: om 8u45 aan de sporthal van Eeklo (hoek parking met Pussemierstraat) of om 9u bij de ringer thuis. Einde voorzien rond 11u

Inschrijven via de website of via mail christinedebie@skynet.be. Het aantal inschrijvingen is beperkt tot 15 personen, ook kinderen zijn welkom.

Reservatenwerking

Natuurpunt Eeklo-Kaprijke -Evergem werkt aan het behoud van onze natuur door reservatenwerking. Om deze werking verder uit te bouwen zijn wij afhankelijk van de steun van vrijwilligers en giften. U kunt ons financieel steunen door te storten op de rekening van onze reservatenwerking "Natuurpunt Beheer

IBAN = BE56 2930 2120 7588,

BIC = GEBABEBB, met mededeling:

- St-Jansbos/Waaibos (Eeklo): projectnr 6703
- Kiekebossen (Evergem): projectnr 6673
- Holeinde (Evergem): projectnr 5576

Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar.

FALCO
EEKLO - KAPRIJKE - EVERGEM

BESTUUR NATUURPUNT
AFDELING EEKLO-KAPRIJKE-EVERGEM

Voorzitter	Christine De Bie	Oostveldstraat 207, 9900 Eeklo tel. 09/377.68.73 - e-mail: christinedebie@skynet.be
Secretaris	Chris Bruggeman	Lazarijstraat 4, 9900 Eeklo tel. 09/377.71.40 - e-mail : chris.bruggeman@skynet.be
Penningmeester + Ledenadministratie	Frederik De Meyer	Smidsestraat 39 bus 102, 9000 Gent e-mail: frederik.demeyer@belgacom.net
Bestuursleden	Gerrit Schuermans	Kriekmoerstraat 57, 9900 Eeklo tel: 09/3778390 - e-mail: g.schuermans@telenet.be
	Geert Dieleman	geertenludwine@scarlet.be
Conservator St-Jansbos/Waaibos	Filip Van den Bossche	e-mail: f.vandenbos@skynet.be tel: 09/378 62 12
Conservator Kiekenbossen	Pieter Gaudissaboïs	e-mail: pietergaudissabois@gmail.com

Blijf op de hoogte van onze activiteiten en projecten via **Facebook:** Natuurpunt Eeklo-Kaprijke-Evergem

Op onze nieuwe **website** vind je een overzicht van onze activiteiten en natuurgebieden:
www.natuurpunt.be/natuurpunt-eeklo-kaprijke-evergem

Wil je een herinnering van onze activiteiten **per mail** ontvangen?

Schrijf je in op onze digitale nieuwsbrief. Stuur een mailtje naar christinedebie@skynet.be